

ΑΠ:26144

Αθήνα, 13/4/2022

Προς:**ΡΑΕ**Πειραιώς 132,
118 54 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου, Επικ. Καθ. Α. Δαγούμα

Κοινοποίηση:**ΥΠΕΝ**Μεσογείων 119,
101 92 Αθήνα

Υπόψη: Κας. Γενικής Γραμματέως Ενέργειας & Ορυκτών Πόρων, Α. Σδούκου

Θέμα: Δημόσια διαβούλευση της ΡΑΕ επί α) της εισήγησης του ΔΕΣΦΑ για το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΦΑ 2022-2031 και β) του Πλαισίου Κανονισμού Τιμολόγησης για την Υπόγεια Αποθήκη της Νότιας Καβάλας

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Η Εταιρεία μας μέσω της παρούσας επιστολής της θα ήθελε να τοποθετηθεί μόνο ως προς το δεύτερο σκέλος της Δημόσιας Διαβούλευσης της Αρχής Σας, επισημαίνοντας προφανώς ότι η υποδομή της υπόγειας αποθήκης για να μπορεί να λειτουργήσει ωφέλιμα ως προς τους ηλεκτροπαραγωγούς πρέπει να διασφαλίζει την παροχή προϊόντων αδιάλειπτης δυναμικότητας (firm capacity).

Όπως επισημαίνεται και από το κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης της Αρχής Σας, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πλην αυτών που δεν χρησιμοποιούν φυσικό αέριο), η οποία δεν διαθέτει εγκατάσταση αποθήκευσης. Οι υπόγειες αποθήκες φυσικού αερίου (ΥΑΦΑ) αποτελούν στην Ευρώπη τα τελευταία 60 χρόνια χρήσιμες υποδομές τόσο για την ασφάλεια εφοδιασμού όσο και για την βέλτιστη λειτουργία των αγορών ενέργειας. Σύμφωνα μάλιστα με στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Gas Infrastructure Europe, του Ιουλίου 2021, στην Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα λειτουργούν 146 υπόγειες αποθήκες φυσικού αερίου.. Επιπλέον, οι ΥΑΦΑ λειτουργούν παντού συμπληρωματικά με άλλες υποδομές όπως τα τερματικά Υδροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) και τις υπεράκτιες πλωτές μονάδες παραλαβής, αποθήκευσης και αεριοποίησης Υδροποιημένου Φυσικού Αερίου τα (FSRU) προσφέροντας σημαντικά οφέλη σε εμπόρους (traders), ηλεκτροπαραγωγούς, προμηθευτές φυσικού αερίου και τελικά στους τελικούς καταναλωτές φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας.

Όμως οι υποδομές ΥΑΦΑ είναι αυτές που προορίζονται για την κάλυψη των αναγκών ασφάλειας εφοδιασμού της χώρας σε αντίθεση με τους αποθηκευτικούς χώρους των τερματικών Υδροποιημένου Φυσικού Αερίου που προορίζονται για βραχυπρόθεσμη χρήση, καθώς εξυπηρετούν εμπορικές συναλλαγές. Αυτό άλλωστε καταδεικνύεται και από τον νέο Κανονισμός (εφεξής «νέος Κανονισμός») που έχει προταθεί προς το Ευρωκοινοβούλιο και το Συμβούλιο με στόχο την τροποποίηση των προηγούμενων Κανονισμών 2017/1938 και 715/2009 για την ασφάλεια του εφοδιασμού που εξαιρεί ρητά από τις προβλέψεις του τους αποθηκευτικούς χώρους των τερματικών ΥΦΑ.. Έτσι, στο πιθανό πια στις ημέρες μας σενάριο διακοπής ή περιορισμού της τροφοδοσίας με φυσικό αέριο αγωγού, οι χώρες με ΥΑΦΑ θα έχουν διαθέσιμο φυσικό αέριο στις αποθήκες

τους στην τιμή που το έχουν αγοράσει και αποθηκεύσει με προφανές όφελος προς τους καταναλωτές τους, ενώ οι χώρες που θα στηριχθούν σε τερματικά Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) και σε υπεράκτιες πλωτές μονάδες παραλαβής, αποθήκευσης και αεριοποίησης Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (FSRU) θα προστρέξουν εκείνη την στιγμή να προμηθευτούν ΥΦΑ από τις διεθνείς αγορές με τις τιμές να είναι σημαντικά υψηλές λόγω και της παραπάνω αρρυθμίας στην τροφοδοσία, μετακυλώντας το υψηλό κόστος προμήθειας στην αγορά φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας και τελικά στον τελικό καταναλωτή. Συνεπώς, οι ΥΦΑ είναι οι μόνες υποδομές που μπορούν να συνεισφέρουν ουσιαστικά και με οικονομικό τρόπο στην ασφάλεια εφοδιασμού μιας χώρας.

Για το λόγο αυτό άλλωστε ο νέος Κανονισμός ορίζει: (α) για τις χώρες που δεν διαθέτουν ΥΑΦΑ την υποχρέωση διατήρησης αποθέματος φυσικού αερίου ίσο με το 15% της ετήσιας κατανάλωσης κάθε χώρας σε γειτονικές χώρες που διαθέτουν υπόγειες αποθήκες φυσικού αερίου και (β) για τις χώρες που διαθέτουν ΥΑΦΑ ποσοστά αναγκαστικής πλήρωσης αυτών στο 80% της χωρητικότητάς τους για το 2022 και στο 90% της χωρητικότητάς τους τα επόμενα χρόνια. Η Ελλάδα, λοιπόν, ούσα μια από τις ελάχιστες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν διαθέτει υποδομή μακροχρόνιας αποθήκευσης φυσικού αερίου εκτός του ότι καθίσταται, σημαντικά ανοχύρωτη απέναντι στις ενεργειακές κρίσεις υψηλών τιμών φυσικού αερίου και εξαιρετικά ευάλωτη στο θέμα της ασφάλειας εφοδιασμού με βάση και τις τελευταίες γεωπολιτικές εξελίξεις, παράλληλα υποχρεώνεται στην επιβάρυνση των πολιτών της με ένα κόστος -μέσω του μηχανισμού αλληλεγγύης- για την διατήρηση αποθέματος στη γειτονική αποθήκη της Ιταλίας.

Έτσι αφενός η απουσία υποδομής μακροχρόνιας αποθήκευσης φυσικού αερίου -όπως η ΥΑΦΑ ΝΚ- δεν έδωσε τη δυνατότητα στην χώρα μας να συγκρατηθούν οι τιμές φυσικού αερίου (άρα και ηλεκτρικής ενέργειας) κατά την παρατεταμένη περίοδο της ενεργειακής κρίσης του τελευταίου 7μηνου. Αξίζει εδώ να αναφέρουμε ότι αν υπήρχε η ΥΑΦΑ της Ν.Καβάλας η αποθήκευση (πχ 6TWh) φυσικού αερίου το καλοκαίρι του 2021 με τιμές στα 30€/MWh θα οδηγούσε σε σημαντική μείωση του ενεργειακού κόστους με δεδομένο ότι οι τιμές το Q4 2021 έφθασαν στα επίπεδα των 90€/MWh. Και αφετέρου η απουσία της -δεδομένων των νέων υποχρεώσεων που θέτει ο Κανονισμός- και της αναγκαστικής αποθήκευσης περίπου 900 εκατ. m³ φυσικού αερίου σε ΥΑΦΑ της Ιταλίας για τα επόμενα χρόνια δημιουργεί ένα πρόσθετο κόστος, το οποίο επιβαρύνει τους Έλληνες καταναλωτές χωρίς να ενισχύει τις κρίσιμες υποδομές της χώρας που θα αναβαθμίσουν το ρόλο που μπορεί να παίξει αργότερα στην περιφερειακή αγορά του φυσικού αερίου.

Παράλληλα, η Εταιρεία μας θεωρεί ότι στην περίπτωση που η Αρχή Σας αναθεωρήσει τα ποσοστά πιθανότητας εμφάνισης στα οποία μπορεί να συνεισφέρει η υποδομή, σε κάθε ένα εκ των τριών σεναρίων (βασικό, χαμηλό, υψηλό), και ειδικότερα αν αυξήσει το ποσοστό πιθανότητας εμφάνισης του υψηλού σεναρίου, το οποίο εξαιτίας των γεωπολιτικών συνθηκών που έχει επιφέρει ο πόλεμος της Ρωσίας με την Ουκρανία είναι ορατό και σίγουρα έχει πιθανότητα εμφάνισης μεγαλύτερη του 10%, θα μπορούσε να τεκμηριώσει με την ίδια ακριβώς μεθοδολογία την κοινωνικοποίηση του πλήρους κόστους αυτής. Σε μια τέτοια περίπτωση η Εταιρεία μας κρίνει ως ιδιαίτερα θετική την κατασκευή της εν λόγω υποδομής, καθώς θα δώσει τη δυνατότητα στους ηλεκτροπαραγωγούς: (α) υπό κανονικές συνθήκες να προμηθευτούν αέριο εξισορρόπησης σε προβλέψιμες τιμές, να περιορίσουν την έκθεσή τους στις spot αγορές, να εκμεταλλευτούν καλύτερα το βάθρο εμπορίας και να συσχετίσουν ακόμα περισσότερο το κόστος τους με το ημερήσιο κόστος των λοιπών ευρωπαϊκών αγορών με τις οποίες λειτουργούν συζευγμένα στην χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και (β) υπό συνθήκες κρίσης να ικανοποιήσουν την υποχρέωση που απορρέει από την άδεια παραγωγής τους σχετικά με τη διασφάλιση της πενθήμερης αδιάλειπτης λειτουργίας τους χωρίς να δημιουργείται ασυμμετρία στη συμμετοχή τους στην αγορά -από την επιβάρυνσή τους με πρόσθετα κόσθη- σε σχέση με τις μονάδες φυσικού αερίου που έχουν επιλέξει τη διασφάλιση της πενθήμερης αδιάλειπτης λειτουργίας τους με εναλλακτικό καύσιμο (DIESEL).

Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι στη Δράση (4.2.1) που προτείνεται στο ισχύον Προληπτικό Σχέδιο Δράσης, οι μονάδες φυσικού αερίου με εναλλακτικό καύσιμο αποζημιώνονται μέσω του Τέλους Ασφάλειας Εφοδιασμού, το οποίο εισπράττεται από όλους τους Χρήστες (συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτροπαραγωγών) αναλογικά με τις υποχρεώσεις που έχει ο καθένας από αυτούς στην ασφάλεια εφοδιασμού της χώρας. Αντίθετα, οι μονάδες φυσικού αερίου (χωρίς δυνατότητα εναλλακτικού καυσίμου) διατηρούν την υποχρέωση αδιάλειπτης λειτουργίας τους, επιβαρύνονται από το ΤΑΕ, ενώ απουσιάζει μέχρι σήμερα η υποδομή που θα τους επιτρέψει τη διασφάλιση της υποχρέωσής τους **χωρίς την παράλληλη μείωση της ανταγωνιστικότητάς τους**. Η κοινωνικοποίηση του κόστους της ΥΑΦΑ μέσω του Τέλους Ασφάλειας Εφοδιασμού θεραπεύει -μεταξύ άλλων πλεονεκτημάτων της- αυτή την ασυμμετρία και διασφαλίζει ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των ηλεκτροπαραγωγών με καύσιμο το φυσικό αέριο. Παράλληλα, αποφεύγει την οριζόντια χρέωση που προτείνει η ΡΑΕ μέσω επιβολής διακριτού Τέλους Αποθήκευσης Φυσικού Αερίου (ΤΑΦΑ), η οποία επιβάλλεται ομοιόμορφα σε όλους τους χρήστες ανεξάρτητα των υποχρεώσεών τους προς την ασφάλεια εφοδιασμού, αντίθετα οι εν λόγω υποχρεώσεις λαμβάνονται υπόψη στον καθορισμό της μοναδιαίας χρέωσης του Τέλους Ασφάλειας Εφοδιασμού, ως τέλος αντιπαροχής προς τους υπόχρεους Χρήστες (προστατευόμενοι καταναλωτές, ηλεκτροπαραγωγοί, υπόλοιπες καταναλώσεις και διακόψιμοι καταναλωτές). Αυτό άλλωστε ορίζουν και οι Κατευθυντήριες για τις κρατικές ενισχύσεις (σημείο 372). Εξάλλου, η υποδομή της ΥΑΦΑ ΝΚ αφού αφορά σε υποδομή η χρήση της οποίας καλύπτει αποκλειστικά ανάγκες για την ασφάλεια εφοδιασμού της εσωτερικής αγοράς ενέργειας πρέπει να συμπεριληφθεί στο Προληπτικό Σχέδιο Δράσης, καθώς και σε όλες τις μελέτες που αφορούν στα σενάρια της ασφάλειας εφοδιασμού συνεισφέροντας δραστικά στο κανόνα υποδομών N-1.

Συνεπώς, σε σχέση με το ερώτημα της Αρχής Σας αναφορικά με τον τρόπο ανάκτησης του κόστους της ΥΑΦΑ, η Εταιρεία μας θεωρεί ότι ο βέλτιστος τρόπος ανάκτησης είναι μέσω του υφιστάμενου Τέλους Ασφάλειας Εφοδιασμού, το οποίο επιβαρύνει όλους τους Χρήστες ΕΣΦΑ αναλογικά των υποχρεώσεων που αυτοί αναλαμβάνουν σε σχέση με την ασφάλεια εφοδιασμού -όπως αυτές αποτυπώνονται μέσα από το Προληπτικό Σχέδιο Δράσης- και το ύψος του αναθεωρείται ετησίως. Παράλληλα, κατά την άποψή μας το σύστημα των δημοπρασιών (gas storage auctions) που εφαρμόζονται στις αγορές της Ιταλίας και της Γαλλίας βοηθούν στην μείωση του κόστους πλήρωσης αυτών αφού οι χρήστες μπορούν σε πολύ χαμηλές τιμές να κλείσουν δυναμικότητα στην αποθήκη και στην πορεία να εκμεταλλευτούν τα πολλαπλά οφέλη από την εμπορική χρήση της αποθήκης. Αυτό στη συνέχεια θα αυξήσει το συντελεστή χρησιμοποίησής της και λόγω της απόφασης που έχει ληφθεί- σχετικά με τη λειτουργία της υπό καθεστώς Ρυθμιζόμενης Πρόσβασης Τρίτων (Regulated Third Party Access-rTPA)- θα οδηγήσει στη μείωση του κόστους με το οποίο επιβαρύνονται οι Χρήστες μέσω του ΤΑΕ, με πιθανό ακόμα και το μηδενισμό αυτού σε κάποιες χρονιές. Παράλληλα, η Αρχή Σας θα μπορούσε να αξιολογήσει αν υπάρχει λόγος για τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της υποδομής να τεθεί υποχρέωση τήρησης αποθέματος και στον Διαχειριστή του ΕΣΦΑ υπό την έννοια του strategic stock, όπως αυτό ορίζεται στο Άρθρο 1 του νέου Κανονισμού και εξειδικεύεται ως υποχρέωση για την επίτευξη του στόχου πλήρωσης με αέριο της ΥΑΦΑ στο Άρθρο 6b αυτού. Αυτό θα μπορούσε να λειτουργήσει και ως μέσο αύξησης της ανταγωνιστικότητάς της και κατ' επέκταση σε περιορισμό του κόστους κοινωνικοποίησής της.

Επίσης, η Εταιρεία μας θεωρεί ότι η ΥΑΦΑ δεν πρέπει να λειτουργήσει ως εγκατάσταση διατήρησης στρατηγικού αποθέματος, όπως προτείνεται ως εναλλακτική στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης, γιατί τότε δεν μπορεί να προσφέρει τα εμπορικά της πλεονεκτήματα τα οποία κατά την άποψή μας είναι πολλά και δεν περιορίζονται μόνο στην ηλεκτροπαραγωγή όπως αναλυτικά παραθέσαμε παραπάνω, αλλά αφορούν και τους Προμηθευτές και εμπόρους φυσικού αερίου και τον τελικό καταναλωτή σε φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια. Ειδικότερα η ΥΑΦΑ θεωρούμε ότι:

- Θα μειώσει την έκθεσή των χρηστών φυσικού αερίου που θα αποθηκεύσουν ποσότητες σε αυτή στις spot τιμές φυσικού αερίου. Αυτό θα προσδώσει άμεσα οφέλη από την αύξηση της εμπορικής ευελιξίας των χρηστών και θα οδηγήσει κατ' επέκταση και σε χαμηλότερες τιμές κόστους φυσικού αερίου (χονδρεμπορική τιμή φυσικού αερίου) άρα και σε μείωση του κόστους στον τελικό καταναλωτή.
- Θα μειώσει τα κόστη εξισορρόπησης από την δραστηριότητα τόσο των ηλεκτροπαραγωγών όσο των εμπόρων/προμηθευτών φυσικού αερίου λόγω της μείωσης της έκθεσης τους στις τιμές ανισοζυγίου εξισορρόπησης (οι οποίες εμφανίζουν μεγάλες και απρόβλεπτες διακυμάνσεις).
- Θα προσφέρει αυξημένη ευελιξία στην διαχείριση χαρτοφυλακίου πελατών λόγω της δυνατότητας μακροπρόθεσμης αποθήκευσης φυσικού αερίου με σημαντική βελτιστοποίηση του κόστους προμήθειας με όφελος τόσο για τους χρήστες της αποθήκης όσο και για τους τελικούς πελάτες (μείωση ενεργειακού κόστους)
- Θα προσφέρει την δυνατότητα δημιουργίας νέων προϊόντων φυσικού αερίου, λόγω της αξιοποίησης της δυνατότητας αποθήκευσης φυσικού αερίου, με φυσική αντιστάθμιση κινδύνου μεταβλητότητας τιμών, που θα βοηθήσει στην περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς και την βελτιστοποίηση – σταθεροποίηση του τελικού κόστους φυσικού αερίου.
- Θα αυξήσει τη δυνατότητα εισαγωγής και διαχείρισης ΥΦΑ και διάθεσης του σε βάθος χρόνου λόγω της δυνατότητας αποθήκευσης του στην ΥΑΦΑ. Συνεπώς θα αυξηθεί η ευελιξία χρήσης ΥΦΑ με θετικά αποτελέσματα για την μείωση από την εξάρτηση από το Ρωσικό φυσικού αερίου και την τελική μείωση του ενεργειακού κόστους.
- Θα αυξήσει τη δυνατότητα διασυνοριακού εμπορίου ΦΑ με γειτονικές χώρες όπως με την Βουλγαρία, την Ρουμανία κλπ λόγω της δυνατότητας αποθήκευσης ΦΑ στην ΥΑΦΑ για μεγάλο χρονικό διάστημα
- Θα άρει το εμπορικό μειονέκτημα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι Έλληνες ηλεκτροπαραγωγοί και οι έμποροι ΦΑ σε σχέση με τους ηλεκτροπαραγωγούς και τους εμπόρους των γειτονικών χωρών (Ιταλία, Βουλγαρία) που μπορούν να κάνουν χρήση των αποθηκών ΦΑ και να βελτιστοποιούν τα κόστη τους.
- Θα συμβάλλει επιπλέον καθοριστικά στη σταθεροποίηση του κόστους εξισορρόπησης, ιδιαίτερα του σημαντικού τμήματος αυτού που προκαλείται από τη μεταβλητότητα και στοχαστικότητα παραγωγής των ΑΠΕ, στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας όπου οι μονάδες παραγωγής με καύσιμο φυσικό αέριο αποτελούν τους κύριους παρόχους εξισορρόπησης.
- Θα ενισχύσει σημαντικά τη ρευστότητα της εγχώριας βραχυχρόνιας αγοράς (spot market), μέσω της δυνατότητας φυσικής παράδοσης του αποθηκευμένου φυσικού αερίου, και ιδιαίτερα του Βάθρου Εμπορίας Φυσικού Αερίου και θα βοηθήσει έτσι στην δημιουργία ισχυρών βραχυχρόνιων (spot) τιμών που θα διαφοροποιούνται επαρκώς από τις βασικές τιμές εισαγωγής που διαμορφώνονται, όπως συμβαίνει σήμερα, σε μηνιαίο επίπεδο και που θέτουν σημαντικά εμπόδια στη σύγκλιση των τιμών της ελληνικής Αγοράς Επόμενης Ημέρας με τις γειτονικές της αγορές, στις οποίες οι αντίστοιχες προημερήσιες τιμές εκκαθάρισης εξαρτώνται κυρίως από τις spot τιμές του φυσικού αερίου.

Εκ των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι η ΥΑΦΑ απουσιάζει ως υποδομή από τη χώρα μας και η απόφαση κοινωνικοποίησης πλήρως του κόστους της ως βασική υποδομή που εξυπηρετεί την ασφάλεια εφοδιασμού θα άρει ασυμμετρίες που υπάρχουν σήμερα, θα αναβαθμίσει το ρόλο της χώρας μας στην περιφερειακή αγορά φυσικού αερίου, αλλά και θα διευκολύνει την εμπορική της χρήση που στη συνέχεια θα συρρικνώσει το κόστος με το οποίο θα επιβαρυνθεί ο Έλληνας καταναλωτής. Οι νέες κατευθυντήριες¹ για τις κρατικές ενισχύσεις προβλέπουν την κάλυψη του κόστους ενεργειακών υποδομών (4.9) που μάλιστα αποτελούν έργα κοινού

¹ Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2022/C 80/01)

ενδιαφέροντος όπως η ΥΑΦΑ Καβάλας υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, τις οποίες θεωρούμε ότι ικανοποιεί η συγκεκριμένη επένδυση. Σε αυτό το πλαίσιο φυσικά θα πρέπει για την αναλογικότητα της ενίσχυσης να αξιολογηθεί ως αντιπαράδειγμα η μη υλοποίηση της ΥΑΦΑ. Συνεπώς η Εταιρεία μας προτείνει τη **διενέργεια μελέτης για το πόσο θα κοστίζει η μη ύπαρξη της ΥΑΦΑ ΝΚ στους καταναλωτές ΦΑ και ηλεκτρικής ενέργειας τα επόμενα χρόνια, αξιολογώντας το πόσο κόστισε η απουσία της υποδομής τα προηγούμενα έτη**. Στο πλαίσιο αξιολόγησης της ανάγκης κρατικής επιδότησης είναι απαραίτητη η ανάθεση μιας μελέτης για το ποιό είναι το κόστος που επιβαρύνονται και θα επιβαρυνθούν οι καταναλωτές φυσικού αερίου, όλων των χρήσεων, **από την μη ύπαρξη μιας υποδομής μακροχρόνιας αποθήκευσης φυσικού αερίου όπως η ΥΑΦΑ ΝΚ για τα επόμενα χρόνια**. Ενδεικτικό θεωρούμε το παράδειγμα της κρίσης φυσικού αερίου του 2016/2017 όσο και της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης, όπου η ύπαρξη της ΥΑΦΑ ΝΚ θα δημιουργούσε μια σημαντική μείωση του ενεργειακού κόστους τόσο στο φυσικό αέριο όσο και στην ηλεκτρική ενέργεια, η οποία είναι απαραίτητο να αποτιμηθεί ποσοτικά.

Τέλος, παραθέτουμε Τεχνικό Παράρτημα με τα επιμέρους σχόλιά μας στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης.

Παραμένουμε στη διάθεση της Αρχής Σας.

Με εκτίμηση,

DocuSigned by:

ACC67104CCF64D9...

Μελίζα Ασημακοπούλου

Διευθύντρια Ρυθμιστικών Θεμάτων

ΤΕΧΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιγραφόμενος τρόπος λειτουργίας της ΥΑΦΑ

Ανάγκη αδιάλειπτης δυναμικότητας αποθήκευσης στην ΥΑΦΑ ΝΚ:

στην Παράγραφο Ζ «Συμπληρωματικές Μελέτες ΔΕΣΦΑ σχετιζόμενες με την ΥΑΦΑ Καβάλας» αναφέρονται τα εξής: «Επειδή, περαιτέρω, η ανεπαρκής διαθεσιμότητα της αδιάλειπτης δυναμικότητας δεν επηρεάζει τη λειτουργία της ΥΑΦΑ, κατά το μέρος που αφορά τη χρήση της για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού.»

στην παράγραφο «Ζ Συμπληρωματικές Μελέτες ΔΕΣΦΑ σχετιζόμενες με την ΥΑΦΑ Καβάλας» αναφέρονται ότι: «Ειδικότερα, όσον αφορά στην ΥΑΦΑ, από τα σενάρια προσομοιώσεων προκύπτουν ιδίως τα ακόλουθα συμπεράσματα: Υπό τις υφιστάμενες συνθήκες, επιβεβαιώνεται ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη αδιάλειπτη δυναμικότητα στο ΕΣΜΦΑ για την ικανοποίηση εγχύσεων και απολήψεων φυσικού αερίου προς και από την ΥΑΦΑ»

Σχόλιο ΗΡΩΝ:

Η λειτουργία των ΥΑΦΑ πανευρωπαϊκά στηρίζεται στην διάθεση αδιάλειπτης δυναμικότητας αποθήκευσης στους χρήστες. Η αδιάλειπτη δυναμικότητα αποθήκευσης προσφέρεται σε διαφορετικής χρονικής διάρκειας αποθήκευσης προϊόντα σε δημοπρασίες (storage auctions) που διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα μέσα στον χρόνο. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η βέλτιστη αξιοποίηση των ωφελειών των ΥΑΦΑ τόσο από τους χρήστες όσο και από τους διαχειριστές των αποθηκών αυτών. Συνεπώς η ΥΑΦΑ ΝΚ μπορεί να αποτελέσει μια αξιόπιστη και αποτελεσματική υποδομή αποθήκευσης για την χώρα **μόνο αν προσφέρει προϊόντα αποθήκευσης αδιάλειπτης δυναμικότητας** διαφορετικά θα απωλέσει άμεσα την όποια αξία και χρησιμότητα της. Στην περίπτωση που απαιτηθεί οποιαδήποτε επαύξηση του συστήματος μεταφοράς αυτή αντιλαμβανόμαστε ότι θα αυξήσει την δυνατότητα μεταφοράς ποσοτήτων φυσικού αερίου από υφιστάμενους και μελλοντικούς χρήστες και δεν θα χρησιμεύσει μόνο για την λειτουργία της ΥΑΦΑ. Συνεπώς τα όποια κόστη δεν θα πρέπει να επιβαρύνουν την ΥΑΦΑ και το κόστος αποθήκευσης αποκλειστικά.

Στρατηγικό Απόθεμα

Στο άρθρο “ΣΤ. Επί της ανάκτησης του «εγγυημένου» εσόδου της ΥΑΦΑ” αναφέρονται τα παρακάτω: «Επειδή, σε κάθε περίπτωση, το μεγαλύτερο όφελος που προέκυψε από τη Μελέτη Κόστους-Οφέλους αφορά στο σενάριο γεωπολιτικής αστάθειας. Υπό την παραδοχή αυτή, η αποθήκη δύναται να χρησιμοποιηθεί επιπλέον και για τη διατήρηση στρατηγικού αποθέματος της χώρας και, συναφώς, δύναται να επιβληθεί στον διαχειριστή της η υποχρέωση α) δέσμευσης πλήρωσης μέρους της χωρητικότητάς της για τον σκοπό αυτό και/ή β) μέριμνας για την προμήθεια και διατήρηση του κατάλληλου αποθέματος προς όφελος της ασφάλειας εφοδιασμού, της αγοράς φυσικού αερίου και των πελατών φυσικού αερίου. Επειδή, η τήρηση (στρατηγικού) αποθέματος δύναται να νοείται ως έσχατο και πρόσθετο μέτρο προφύλαξης σε περίπτωση εκδήλωσης ενεργειακής κρίσης στη χώρα. Αναλυτικότερα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ηλεκτροπαραγωγή στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερος εξαρτημένη από τη διαθεσιμότητα φυσικού αερίου, ευλόγως συνάγεται ότι η λειτουργία της ΥΑΦΑ θα είναι επωφελής όχι μόνο για την αγορά φυσικού αερίου αλλά και για όλο το φάσμα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, δύναται να θεωρηθεί ότι ο σχεδιασμός της υπόγειας αποθήκης και ο προσδιορισμός του

θεωρούμενου ως ελάχιστου αναγκαίου αποθέματος συμβάλλουν αποφασιστικά στην επαύξηση της ασφάλειας εφοδιασμού της χώρας, με συνέπεια η σχετικώς προσδοκώμενη ωφέλεια να διαχέεται στο σύνολο της κοινωνίας και της εθνικής οικονομίας.»

Σχόλιο ΗΡΩΝ:

Η μακροπρόθεσμη αναποτελεσματικότητα του μέτρου του στρατηγικού αποθέματος έχει αποδειχθεί και πανευρωπαϊκά, γιατί σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές στην αποθήκευση φυσικού αερίου όπως αυτές έχουν αναλυθεί στην έκθεση του Οργανισμού Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών Ενέργειας (CEER) (Report: Final Vision on Regulatory Arrangements for the Gas Storage Market - Ref: C15-GWG-119-03 - 25 May 2015) και ειδικά στην παράγραφο 4 (4. Reviewing the role of storage in security of supply) η τήρηση στρατηγικού αποθέματος αποτελεί μη βέλτιστη ρυθμιστική παρέμβαση που υποδηλώνει αστοχία αγοράς (market failure) και αφαιρεί από την υποδομή σημαντικό μέρος της δυναμικότητας αποθήκευσης που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από τους χρήστες της αποθήκης και προς όφελος της ενεργειακής αγοράς.

Συγκεκριμένα ο CEER περιγράφει μερικές από τις αρνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του στρατηγικού αποθέματος στην αγορά ως εξής:

- Μειώνεται η διαθεσιμότητα αποθήκευσης προς την αγορά και επομένως μειώνεται το συνολικό επίπεδο ευελιξίας – αξίας από την χρήση της αποθήκης.
- Μειώνονται οι δυνατότητες εμπορίας φυσικού και κατ' επέκταση αποθήκευσης μεγαλύτερης ποσότητας φυσικού αερίου.

Καταλήγει λοιπόν η έκθεση του CEER ότι λόγω των παραπάνω αρνητικών επιπτώσεων αυτές οι παρεμβάσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται εκεί που αποδεδειγμένα υπάρχει αποτυχία αγοράς και όταν δεν είναι εφικτή η πλήρωση των ΥΑΦΑ μέχρι ένα ικανοποιητικό ποσοστό.

Στην Ευρώπη η αναγκαιότητα πλήρωσης των αποθηκών φυσικού αερίου επιτυγχάνεται με βέλτιστο τρόπο σε πολλές χώρες (Ιταλία, Γαλλία κλπ) με χρήση νέων εργαλείων αγοράς με ελάχιστο κόστος όπως οι δημοπρασίες δυναμικότητας αποθήκευσης (gas storage auctions) όπου με πολύ χαμηλή αρχική τιμή δημοπρασίας κόστους αποθήκευσης (πχ 0€/KWh reserve price) μπορούν να προσελκύονται οι συμμετέχοντες, με όρους αγοράς, να αποθηκεύσουν και να δεσμεύσουν όλη την δυναμικότητα της αποθήκης χωρίς υποχρεώσεις. Συνεπώς και υψηλή πλήρωση επιτυγχάνεται και με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Επίπεδο κοινωνικοποίησης της Αποθήκης

Σύμφωνα με την ανάλυση του σκεπτικού του πλαισίου τιμολόγησης της ΥΑΦΑ η τελική επιβάρυνση θα κυμαίνεται από 0,3€/MWh για κοινωνικοποίηση 50% του κόστους της υποδομής έως 0,6€/MWh για μέγιστη πιθανή κοινωνικοποίηση στο 100%. Θεωρούμε ότι με βάση τα οφέλη της υποδομής προς τους χρήστες της αλλά και προς τον τελικό καταναλωτή ειδικά σε περιόδους κρίσης είναι εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ αν αναλογιστούμε μια πιθανή πλήρωση της ΥΑΦΑ (με 6TWh) τον Ιούλιο 2021 με τιμές 30€/MWh και χρήση του φυσικού αερίου με τις τιμές στα 70€/MWh. Αν θεωρήσουμε το τελικό όφελος από την χρήση της αποθήκης τελικά στα 30€/MWh (αφαιρώντας και 10 €/MWh από την συνολική ωφέλεια λόγω του εμπορικού οφέλους) αυτό θα μεταφραζόταν σε ένα τελικό όφελος 180 εκατομ. €. Αυτό το όφελος προκύπτει μόνο από την χρήση του φυσικού αερίου χωρίς να υπολογιστούν και τα συνεπακόλουθα οφέλη και στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας.

Τρόπος ανάκτησης του σχετικού κόστους

Αναφορικά με τον τρόπο ανάκτησης του σχετικού κόστους της ΥΑΦΑ, θεωρούμε ότι η επιβολή του Τέλους Ασφάλειας Εφοδιασμού, η μοναδιαία χρέωση του οποίου ανά υπόχρεο Χρήστη θα προκύπτει από την εφαρμογή της ισχύουσας μεθοδολογίας, αποτελεί την βέλτιστη λύση και επιμερίζει το όποιο κόστος αναλογικά με τις υποχρεώσεις των Χρηστών στην ασφάλεια του εφοδιασμού της χώρας. Η επιβολή υποχρεώσεων αποθήκευσης στην υποδομή προς τους χρήστες (εκτός ίσως από την περίπτωση του Διαχειριστή ΕΣΦΑ) δεν αποτελεί την βέλτιστη προσέγγιση και με βάση την Ευρωπαϊκή εμπειρία η αυξημένη πλήρωση μπορεί να επιτευχθεί με την διενέργεια δημοπρασιών (gas storage auctions).